

ترجمه انگلیسی این مقاله نیز با عنوان:
International Conference on Architectural Heritage at Risk
در همین شماره مجله به چاپ رسیده است.

نقطه نظر / سرمقاله

همایش بین المللی میراث معماری در خطر

مهدی کاظم پور*

دانشکده حفاظت آثار فرهنگی، دانشگاه هنر اسلامی تبریز، تبریز، ایران

تاریخ انتشار: ۱۴۰۵/۰۳/۰۱

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۵/۰۲/۱۰

تاریخ دریافت: ۱۴۰۵/۰۲/۰۱

میراث معماری، به عنوان سرمایه‌ای تاریخی، فرهنگی و هویتی، امروزه بیش از هر زمان دیگری در معرض تهدیدهای گسترده و فزاینده قرار دارد. این میراث نه تنها بازتابی از گذشته و دستاوردهای تمدنی بشر است، بلکه نقشی اساسی در شکل‌گیری هویت جمعی، پیوندهای اجتماعی و تداوم فرهنگی جوامع ایفا می‌کند. با این حال، تخریب‌های سیستماتیک ناشی از جنگ‌ها و درگیری‌های مسلحانه، فرسایش تدریجی در نتیجه تغییرات اقلیمی، آسیب‌های گسترده ناشی از بلایای طبیعی همچون زلزله، سیل و طوفان و نیز ضعف برنامه‌ریزی، اهمال مدیریتی و مداخلات نادرست، سبب شده است بخش قابل توجهی از آثار تاریخی و معماری جهان با خطر نابودی یا آسیب‌های جبران‌ناپذیر مواجه شوند. میراث معماری کشورهای اسلامی، از اندلس در غرب تا آسیای جنوب شرقی در شرق، گنجینه‌ای کم‌نظیر و بی‌بدیل از هنر، فرهنگ، دانش فنی و تجربه تاریخی است. این میراث شامل بناهای شاخص مذهبی، آموزشی و حکومتی، بافت‌های تاریخی شهری و روستایی، فضاهای عمومی، و همچنین نظام‌های سنتی ساخت‌وساز و فناوری‌های بومی است که طی قرن‌ها شکل گرفته‌اند. این آثار، بازتابی روشن از ارزش‌های فرهنگی، مذهبی و اجتماعی مردمان سرزمین‌های اسلامی بوده و بیانگر تعامل خلاقانه انسان با محیط، اقلیم و منابع طبیعی هستند. در دهه‌های اخیر، متأسفانه شمار زیادی از آثار ارزشمند معماری در کشورهای اسلامی، از جمله فلسطین، سوریه، عراق، یمن، افغانستان، لیبی و حتی ایران، یا به‌طور کامل نابود شده‌اند یا در معرض تهدیدهای جدی قرار دارند. تخریب میراث معماری در این مناطق، تنها از بین رفتن بناها نیست، بلکه به معنای حذف حافظه تاریخی، تضعیف هویت فرهنگی و گسست در پیوستگی تاریخی جوامع است. از این‌رو، حفاظت از این میراث، صرفاً یک وظیفه تخصصی یا ملی نیست، بلکه مسئولیتی مشترک در سطح منطقه‌ای و بین‌المللی به‌شمار می‌آید. با توجه به نقش بنیادین میراث معماری در تقویت هویت، همبستگی و گفت‌وگوی فرهنگی در جهان اسلام، برگزاری همایش‌های علمی و تخصصی در این حوزه ضرورتی انکارناپذیر دارد.

همایش بین‌المللی «میراث معماری در خطر» (تصویر ۱) با تأکید بر بناها و محوطه‌های ارزشمند جهان اسلام، در پی ایجاد بستری علمی برای گردهمایی اندیشمندان، پژوهشگران، متخصصان حفاظت و مدیران فرهنگی است تا ضمن تحلیل وضعیت موجود، به تبادل تجربه‌ها و ارائه راهکارهای عملی و علمی برای حفاظت، احیا و مدیریت پایدار این گنجینه مشترک بپردازند. همایش بین‌المللی «میراث معماری در خطر» در تاریخ ۲۷ و ۲۸ مهرماه ۱۴۰۴، با همکاری مجتمع علمی، فرهنگی و

علمی-پژوهشی مورد تأیید وزارت علوم ارسال شدند و سایر مقالات نیز در قالب مجموعه مقالات همایش منتشر گردیدند. این همایش گامی مؤثر در جهت افزایش آگاهی، تقویت همکاری‌های علمی و جلب توجه جهانی به ضرورت حفاظت از میراث معماری در معرض خطر جهان اسلام به شمار می‌آید.

تاریخی ربع رشیدی، مرکز تحقیقات تاریخ، هنر و فرهنگ اسلامی (ACICRI) مربوط به سازمان همکاری اسلامی و دانشگاه هنر اسلامی تبریز برگزار شد. در این همایش، از میان مقالات کامل دریافتی پس از داوری، ۱۶ مقاله برای ارائه به صورت سخنرانی انتخاب شد. همچنین از مجموع مقالات دریافتی، ۱۸ مقاله برای چاپ در نشریات

تصویر ۱. پوستر همایش بین‌المللی میراث معماری در خطر. مأخذ: <https://icahr.ir/fa>.

COPYRIGHTS

Copyright for this article is retained by the author(s), with publication rights granted to the Bagh-e Nazar Journal. This is an open-access article distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution License (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

نحوه ارجاع به این مقاله:

کاظم پور، مهدی. (۱۴۰۵). همایش بین‌المللی میراث معماری در خطر. باغ نظر، ۲۳ (۱۵۶)، ۵-۶.

DOI: [10.22034/bagh.2026.244402](https://doi.org/10.22034/bagh.2026.244402)

URL: https://www.bagh-sj.com/article_244402.html

